

Александра Станковић¹
ОШ „Браћа Рибар”, Доња Борина

Електронски буквар као средство унапређења наставе почетног читања и писања

Резиме: Први уџбеник који оставља неизбрисив траг и даје трајни печат развоју наше писмености и културе, свакако је буквар. С обзиром на то да се пред савремену школу постављају и захтеви за иновирањем образовног процеса, ни буквар, као посебан уџбеник у васпитно-образовном процесу, није занемарен у савременом иновативном наставном систему. Посебан облик иновирања наставе почетног читања и писања, а може се са сигурношћу рећи и најсавременији, јесте и примена информационог технологија у настави почетног читања и писања. У раду је представљено практично решење електронског буквара по узору на буквар Вука Милашевића и Анастасије Ивковић, чијом би применом класични буквар добио нову димензију.

Кључне речи: електронски буквар, настава почетног читања и писања, индивидуализација.

Увод

Као наставно средство за учење елементарне писмености буквар „служи као основни извор сазнања о изгледу и облику слова и начину њиховог повезивања у речи, реченице и текстове” (Јањушевић-Стојић, 1981:8). Од свога настанка до данас, буквар се мењао, усавршавао и добијао карактеристике времена у којем је настајао. Данас, када се модерне технологије развијају великом брзином, отварају се могућности њихове примене и у настави почетног читања и писања. Појављују се букварски софтвери, који представљају значајан корак напред, јер рационализују и побољшавају индивидуализацију у настави почетног читања и писања. Настава по-

четног читања и писања обогаћује се новим методама, у којима доминира симултана двосмерност аудитивних, визуелних и других облика комуникација (Милатовић и Ивковић, 2003:69–71). Наша основна идеја је била да осмислимо и креирамо електронски буквар који у потпуности прати класични буквар и да, као такав, у комбинацији са класичним букваром, представља извор интерактивних садржаја који би ученицима омогућио лакше и брже савладавање читања и писања.

Припрема материјала

Пошто на тржишту постоји више буквара различитих издавачких кућа, морали смо да се одредимо за један од њих. Одлучили смо да

¹ alstankov@gmail.com

електронски буквар креирамо по узору на Буквар аутора Вука Милатовића и Анастасије Ивковић. Како су садржаји овог буквара осмишљени и проверени у вишегодишњој пракси, било је потребно да се његови садржаји трансформишу у електронски облик.

Рад смо започели припремањем одговарајућег материјала који је био неопходан за израду овог електронског буквара. Текстови, слике, укрштенице, ребуси, вежбе и остали садржаји из Буквара пребацивани су у електронски облик након чега је било могуће да се креира софтвер.

У раду су коришћене слике из Буквара у jpg и png формату. Скениране су, након чега је вршена обрада у Adobe Photoshop-у CS. У софтверу је употребљено 197 слика.

У електронском буквару коришћене су композиције из Озвученог буквара аутора Вука Милатовића. Осим песама, користили смо и звучне записе које је правио аутор електронског буквара. Направљено је 775 оваквих звучних записа. Обрада звука рађена је у Sound Forge програму.

За израду електронског буквара користили смо Буквар и Наставне листове, аутора Вука Милатовића и Анастасије Ивковић.

Структура електронског буквара

Софтвер је креиран у Adobe Flash програму.

Покретањем електронског буквара, долазимо на прву страну. Све је праћено музиком и звучним упутством (Слика 1).

Доласком на другу страну, ученици могу изабрати жељено слово (Слика 2). Испод сваког слова налази се предмет или биће чије име или назив почиње тим гласом/словом.

Кликом на одређено слово долазимо на одговарајућу страницу Буквара (Слика 3). Истовремено, активира се песма о одабраном слову.

Слика 1. Насловна страна

Слика 2. Азбука

Слика 3. Изабрано слово

Ученик може погледати како се правилно пише то штампано и писано слово (Слике 4 и 5). Пошто је урађена анимација, кликом на зелено дугме слово се правилно испишује.

Слика 4. Исписивање штампаног слова

Слика 5. Исписивање писаног слова

Преласком миша преко сличица испишују се речи, а кликом на њих чује се како се та реч чита (Слика 6).

Кликом на текст ученик може да чује како се он правилно чита (Слика 7).

На почетну страну ученик се може вратити притиском иконице чаробњака (Слика 8).

Слика 6. Речи

Слика 7. Текстови

Слика 8. Повраћајак на почетну страну

Могу да се упознају са различитим начинима грађења речи (Слика 14).

Слика 14. Грађење речи

Ту су и загонетке и питалице (Слика 15).

Слика 15. Загонетке и питалице

Закључак

Живимо у времену у којем се информационе и комуникационе технологије развијају великом брзином. Своје место оне налазе и у школама и доприносе иновирању наставног рада. Ни настава почетног читања и писања није остављена по страни када су у питању нове технологије. На тржишту се појављују букварски софтвери, који представљају значајан корак напред у настави почетног читања и писања. С обзиром на то да се данашња деца од најранијих дана упознају са радом на рачунару, помоћу ових софтвера, она се упознају са елементарним основама читања и писања још пре поласка у школу. У комбинацији са класичним букваром електронски буквар може да представља извор интерактивних садржаја који би ученицима омогућио лакше и брже савладавање читања и писања. Учитељи би имали много више времена за спровођење различитих активности, јер би интерактивност електронског буквара и стално присуство повратне информације ученицима омогућавали да самостално напредују и савладавају наставне садржаје, чиме би настава почетног читања и писања постала много ефикаснија.

Литература

- Јањушевић-Стојић, Д. (1981): Методички практикум уз уџбеник Моја прва књига – Буквар, Београд, Завод за уџбенике и наставна средства.
- Милатовић, В. и Ивковић, А. (2006а): Буквар за први разред основне школе, Београд, Завод за уџбенике и наставна средства.
- Милатовић, В. и Ивковић, А. (2006б): Наставни листови уз Буквар за први разред основне школе, Београд, Завод за уџбенике и наставна средства.
- Милатовић, В. и Ивковић, А. (2003): Методички приручник уз Буквар и Наставне листове, Београд, Завод за уџбенике и наставна средства.

Summary

The first coursebook which leaves a trace and is crucial for literacy and culture is an ABC Book. Considering the fact that contemporary school poses requirements for innovating the teaching process, ABC Book as a special course book is not neglected. The special form of innovating initial reading and writing, and which is the most contemporary one, is the application of the information technologies in teaching initial reading and writing. This paper gives a practical solution to the electronic ABC Book, and the model was the ABC Book by Vuk Milatovic and Anastsija Ivkovic.

Key words: *electronic ABC Book, Teaching Initial Reading and Writing, Individualization.*